

Tertia est coniectura sumpta à qualitate solutionis, & numerationis factæ alijs creditoribus, vt si debitor soluit aliquibus creditoribus ante euentum diei. Nam...

Simulatio de persona ad personam in contractu emptionis, & de alijs simulationibus in donationibus quando præsumantur commissæ?

S V M M A R I V M.

- 1 Simulatio de persona ad personam, quomodo dicatur committi. Et quod ea non præsumatur in dubio. n. 2.
2 Simulatio de persona ad personam, quibus coniecturis detegatur. n. 4. & seq.
Marito emente, quando nomine vxoris emisse præsumatur, & n. 5. 6. & 7.
Donatio simulata quando præsumatur, remissive.

P R A E S V M P T. CXXV.

DE multiplici simulatione, quæ de contractu ad contractum committi solet, diximus supra. Nunc differendum est de alijs nonnullis, & primum quidem quæ simulatio præsumatur commissa à persona ad personam, vt maritus verè emit, & tamen in emptionis instrumento dictum, & affirmatum fuit, vxorem emisse. Quæ sanè simulatio, dicitur committi de persona ad personam, vt scribunt Bald. in l. multum, num. 2. C. si quis alter, vel sibi, etfi Afflic. in cap. 1. in princip. n. 13. de feudo dato in vicem legis commiss. dubitet. Hæc autem simulatio, sicuti & reliquæ omnes, in dubio non præsumitur, vt tradit Afflic. præcitato in loco, n. 14. sed tamè detegitur præsumptionibus, & coniecturis, quemadmodum, & aliæ, de quibus iam differuimus, & in claris his terminis sic respondit Dec. in cons. 543. n. 13.

Prima est præsumptio, & coniectura, quando ante confectum acquisitionis instrumentum, tractatum fuit inter maritum, & vxorem, vel maritum, & venditorem, quod ipse maritus esset emptor, sed quod nomen ipsius vxoris tantum scriberetur, num. 2. Dec. in consilio 543. num. 18. in fin. & Afflic. in dic. cap. 1. in princip. num. 12. versic. sed qualiter, de feudo dato in vicem legis commiss. adductus text. l. 3. §. si ab ignoto. ff. de manumiss. quem explicauimus sup. in præsumpt. 122. in coniectura penult.

Secunda est coniectura, quando vxor confecto ipso emptionis instrumento, recognoscendo bonam fidem, confessâ est, rem emptam fuisse pecunia mariti. Ita Soc. Sen. in consil. 129. n. 13. li. 4. & Affl. in d. c. 1. in prin. n. 12. vers. item si probetur, & c. qui in vers. si autem res, subiungit, quod si res verè tradita fuisset ipsi mulieri, cessaret suspicio simulationis, & ob id teneretur restituere pretium marito. l. vxor. ff. de don. inter vir. & vxor.

Tertia est coniectura, quando constat, rem traditâ fuisse vxori, non autem marito. Nam tunc præsumitur contractus simulatus. Ita Bal. in d. l. multum. nu. 2. Dec. in dic. consil. 543. num. 15. 16. & 18. qui Angelum, & alios refert, quos etiam secutus est Socin. Sen. in d. consil. 129. num. 12. lib. 4. Afflic. vbi sup. Et ij quidem addu-

ai sunt l. Pap. ff. de don. inter vir. & vxor. & l. si filij. C. eo. Quarta est coniectura, quando vxor nil egit, & tractatum super ipso contractu emptionis. Nam ex tractatu habito à marito, præsumitur, quod ipsemet emerit sua causa, sed simulatè scribi fecerit in instrumento nomen ipsius mulieris. Ita Afflic. in d. cap. 1. in princ. num. 13. de feudo dato in vicem legis commissio. Et ratio est, quia tractatu, & ordinatione precedenti præsumitur simulatio, vt scripsit Bald. in l. pacta nouissima. Co. de pact. Ita quoque diximus supra in præsumpt. 122. in secunda coniectura, contractum foeneraticium detegi ex præambulo tractatu.

Quinta est coniectura, quando maritus ipse semper suo nomine possedit, & fructus percepit, nulla habita ratione ipsius vxoris. Ita Dec. in d. consil. 543. n. 18. versic. & ista conclusio, qui sic respondit de quouis altero, qui sua pecunia emit, & possedit fructus percipiendo, etfi in instrumento emptionis scribi fecerit alterius nomen, argu. l. cum de in rem verso. & l. cum quidam. ff. de vsur. & c. contingit de transac.

Sexta est coniectura, etfi leuis, quæ colligitur ex estimio, & catastro, in quo res emptâ sit nomine mariti descripta. Hæc enim coniectura, si cum aliqua alia iungatur simulationem detegit. Ita declarando Baldum in l. multum inter est, num. 3. C. si quis alteri, vel sibi, respondit Socin. Sen. in d. consil. 129. num. 14. li. 4. & secutus est Petrus Ioan. Anchi. in q. 80. num. 18. par. 3. Catastrum. n. cum alio adminiculo probare scribunt Doc. in l. decem. §. decem. de verbor. obligat. copiosè differit Mascard. in trac. de probat. concl. 274.

Hic annexi possent illæ coniecturæ simulatæ donationis, quas enumerant Alc. in l. si maior. col. 1. Co. de transac. Decianus in consil. 32. lib. 3. Franc. Beccius in consil. 52. & Mascard. in trac. de probationibus, in concl. 557. & 558.

Metus an, & quando illatus præsumatur, & quando perdurare, ac purgatus dicatur.

S V M M A R I V M.

Metu compulsus nemo contrahens præsumitur. Idque præsertim si in ciuitate, vel loco celebri contrahatur. numer. 3.

Aut presentibus amicis, id non concessuris, n. 4. Vel ab his quibus is qui metum allegat, poterat imperare. numer. 5.

Metum incutere est delinquere. Metus non præsumitur, nisi quis magnum dederit pro modico.

Limitari tamen in Tyranno. numer. 7. vel nisi adsit enormis læsio.

Metus illatus, nec quidem à magistratum, vel dignitatem obtinente, præsumitur.

Metus illatus ex præsumptionibus extantibus probatur. Idque præsertim in contractu clam, aut noctis tempore confecto. nu. 10.

Probationes leuiores in his quæ clam fiunt, sufficiunt. Principe cum subditis contrahente, metus illatus præsumitur. Id tamen quomodo accipiendum. n. 13.

Collectas præstare subditos, grauans princeps, metu præsumitur compulsisse.

Metus illatus præsumitur re alienata, quæ alienari non consueuerat.

Idem si contrahens rubore, & verecundia afficiatur. n. 16. Aut fuerit lacrimatus contractus tempore. n. 17. Aut eo tempore vero similiter non contraxisset. n. 18. Nec adhiberi sint ij, qui in similibus contractibus adhiberi debuissent.

- buisset. num. 19.
20 Metus fecisse præsumitur beneficio spoliatus, & deinde illi renuncians.
21 Summi iactare, nemo velle præsumitur.
22 Metum illatum, præsumi ex communi voce, & fama.
23 Metu contraxisse præsumitur, qui de eo protestatus postea fuerit.
24 Metus illatus præsumitur, præcedentibus minimis illius, qui consueuerat exequi.
25 Minus inferre metum iustum quæ requirantur.
26 Metu præsumitur contraxisse, qui est in carcere, aut loco, vel tempore quo libertate caret.
Item si ad osium domus adsit armatus. nu. 27.
28 Metus illatus durare præsumitur, eadem metus causa extante.
29 Actus facti incontinenti post metum illatum, metu facti præsumuntur.
30 Contractu metu celebrato, præsumuntur omnes clausulæ in instrumento per metum adhibite.
31 Testibus duobus de metu attestantibus vna cum coniectura existente, plus creditur quam mille deponentibus de voluntate spontanea.
32 Matrimonium contractum metu, plus creditur testi vni, quam alijs contrarium a sserentibus si metus coniectura existant.
33 Metus purgatus esse quibus præsumptionibus, & coniecturis appareat.

P R A E S V M P T. CXXVI.

ET si supra in præsumptione quarta huius libri explicauerim, quando in contractu matrimonij præsumatur illatus metus, & quando perdurare, ac demum, quando præsumatur purgatus. Attamen non grauaabor hoc in loco eodem ordine differere de metu alijs in contractibus illato.

Primum itaque est caput, quando præsumatur illatus metus in ipso contractu? Et pro regula constituendum est, quod nemo contraheus præsumitur metu compulsus. l. 2. C. de ijs, quæ vi metusve causa. vbi gl. Bald. & reliqui. Et ratio est, quia metum non incutere est delinquere, & delictum non præsumitur. l. merito. ff. pro socio. Hanc rationem probauit Innoc. in cap. causam matrimonij, de offic. deleg. & Alcia. in tract. de præf. reg. 3. præsumpt. 6. num. 1. Et hæc quidem præsumptio maxime locum habet, quando contractus celebratur in ciuitate, vel alio loco celebri, in quo assidue ius redditur. l. vlt. in princip. ff. quod metus causa, cuius verba hæc sunt. Non est verisimile, compulsum in vrbe iniquè in debitum soluisse eum, qui claram dignitatem se habere prætendat. Cum poterit ius publicum inuocare, & adire aliquem potestatem præditum, qui vtique cum pati prohibuisset, sed huiusmodi præsumptio debet apertissimas probationes violentiæ opponere. Et huc etiam facit tex. l. si seruus, in fine, C. quod cum eo. & scribunt Ias. & Dec. in l. si super possessione, C. de transac. & ad rem nostram mag. Lucas de Penna in l. 3. in 4. præsum. C. de apochis publ. l. 10. & Alcia. in respon. 504. num. 7. & hos secutus sum in cons. 410. num. 3. lib. 5. Habet etiam locum multò magis hæc præsumptio, quando celebratus fuit contractus presentibus à amicis, qui passi non fuissent inferri metum, l. transactionem. vbi Ias. nu. 1. C. de transac. & dicemus infra suo loco, & dixi in d. cons. 410. num. 4. Bertr. consil. 49. num. 27. lib. 1. Et præterea multò minus præsumitur illatus metus ab his, quibus allegans metum imperare potest. Bald. in cons. 458. Quod dominus, lib. 2. Ang. in cons. 219. Arbitror. & Benuenut. Straccha in tract. de mercatura. in tit. de navigatione, num. 23.

Extenditur primò, vt procedat hæc præsumptio etiam quando quis dedit magnum pro modico. Ita Barto. in l. interpositas. num. 5. & ibid. Ias. num. 1. C. de transac. Ruin. in cons. 60. num. 7. lib. 3. Alba in cons. 77. num. 21. Verum Ias. in d. l. interpositas, num. 4. vers. limita, intelligit, nisi quis dedit tyranno. Nam tunc metu dedisse præsumitur. Hanc extensionem intelligo, nisi adesset enormis læsio. Ita Caltr. & Aleiat. quos retuli, & secutus sum in d. cons. 410. num. 12. lib. 5.
Extenditur secundo, vt procedat etiam in obtinente dignitatem, & magistratum. Nam adhuc non præsumitur metus ab eo illatus. l. ad inuidiam. C. quod met. causa. vbi Doct. & declarant Dec. in cons. 219. col. 2. & Ruin. in cons. 121. lib. 4.
Ceterum, vbi extant coniecturæ illati metus, & satis superque ille præsumitur. Ita Cyn. in l. carcerem, C. de ijs quæ vi metusve causa. Bar. in l. si ob turpem causam. Bal. in cons. 26. Punctus in fra scriptis. lib. 3. Anchi. in cons. 299. num. 1. Com. in consil. 68. Alexand. in cons. 98. num. 6. lib. 3. & in l. interpositas. C. de transac. & ibid. Ias. Corn. in consil. 41. numero 13. lib. 2. Dec. in l. in omnibus causis pro facto. num. 6. & 7. ff. de regu. iur. & in cons. 219. nu. 2. Et hos secutus sum in commentar. de arbit. iud. lib. 2. casu 136. num. 1. & in cons. 1. num. 273. lib. 1. Et his accedunt Alc. in resp. 5. n. 3. & in tract. de præf. reg. 3. præsumpt. 7. Rolan. cons. vlt. nu. 127. lib. 4. & Andr. Gail. Germanus eruditiss. Iurisc. in lib. 2. pract. obseru. cap. 93. nu. 28. & hos secutus sum in dict. cons. 410. num. 8. & alios refert Mascard. in conclus. 1052. num. 3. Idque multò magis locum habet in contractu, actuque verè clam, & noctis tempore confecto. Alex. in d. cons. 98. num. 6. lib. 3. & in cons. 156. nu. 1. lib. 5. Alcia. in resp. 5. num. 5. And. Gail. in d. cap. 93. n. 17. Et hi quidem ea vti sunt ratione, quid metus solet ferere, & clam incuti, ob id sufficiunt coniecturæ, & præsumptiones, cum in his, quæ clam fiunt, sufficiant leuiores probationes.
Prima est coniectura, quando Princeps contraxit cum suis subditis. Ita Ias. in l. interpositas, num. 4. C. de transac. Brun. in cons. 81. num. 4. Beer. quaest. 100. n. 19. Crauet. in cons. 32. num. 19. & in cons. 293. col. penul. in fin. vbi respondit, metum non præsumi illatum à subditis domino, sed contra. Gram. in consil. 51. num. 12. & in cons. 60. num. 7. in crimin. Quod ego intelligo, quando Princeps ille consuevit metum incutere, & minas exequi, & sic præceptum aliquid comminatorium. Dec. in cons. 219. num. 1. & 2. late Ruin. cons. 121. col. 1. & 2. lib. 4. quæ late declarat. Ita patiter, quando Princeps grauat subditos præstate collectas, & quas multos iam ante annos non præstiterunt, præsumuntur illi metu compulsi id facere. Alexand. in consil. 1. num. 12. libro 4. Didac. in cap. possessor, par. 2. §. 4. num. 1. de reg. iur. in 6. Ruin. in cons. 111. num. 21. lib. 5. Rolan. in consil. vlt. num. 123. lib. 4.
Secunda est coniectura illati metus, quando alienata fuit res, quæ alienari non consuevit. Ita Paris. in consil. 139. num. 19. lib. 4. post Baldum in l. interpositas, C. de transac.
Tertia est coniectura, quando iste contrahendo, & contractui consentiendo rubore, & verecundia quadâ afficiebatur. Ita Ias. in additio. ad Christophorum Porti in §. vlt. prope finem. in Instit. quib. modis ius patr. potest. soluitur. ex l. penul. ff. de furtis. & ex gloss. in l. filiusfamil. §. inuitus. ff. de procurat. Ceterum adhibenda erit diligentia pro personæ conditione. Nam fieri facile potest, quod rubor, & verecundia aliunde quam ex metu proueniat, sicuti sæpè contingit in mulieribus, in adolescentibus, vel alio, qui fortè turpe existimat alienare bona maiorum suorum.
Quarta est coniectura, quando is, qui contraxit, vel contractui consentit, eo tempore quod lacrymabatur. Ita de metu illato in contractu matrimonij scripsi supra in præsumpt. 4.

Quinta est coniectura, quando non est verisimile, quod...

Sexta est coniectura, quando in ipso contractu adhibiti...

Septima est coniectura, quando quis iure suo spoliatus...

Octava est coniectura, quando extat vox et fama illati...

Nona est coniectura, quando iste deinde protestatus est...

Decima est coniectura illati metus, quando processerunt...

Vndecima est coniectura, quando quis contractum in loco...

Duodecima est coniectura illati metus, quando ad ostium...

Secundum est huius disputationis caput, quando metus...

cas. quæ huc pertinent. Dixi et iuvat repetere, metum...

Huc etiam facit, quod actus et incontinenti post illatum...

Huc etiam pertinet, quod si contractus metu celebratus...

duobus et testibus de metu attestantibus, quam mille de...

Tertium est caput huius disputationis, quando scilicet...

Primum est signum, quando ille, qui allegat metu contractum...

Secundum est signum, quando ille, qui metu contractum...

Metus reverentialis quibus coniecturis, et præsumptionibus delegatur?

S V M M A R I V M.

- 1 Alienationi rei dotali consentiens mulier, presumitur non metu...
2 Metus ex sola dignitate eius, cum quo contrahitur, non presumitur...
3 Nisi tamen aliqua metus impressio antecessit...
4 Mulier renunciens hypothecis super donatione propter nuptias...
5 Consensum mulieris verberibus affecta, nullum esse, nec ei derogandum...
7 Consensus filia super matrimonio non presumitur metu reverentiali extortus...
9 Metus reverentialis non presumitur, etsi ante consensum adhiberetur...
11 Metus reverentialis presumitur, si ante consensum præstitum, maritus, vel pater verbera sit interminatus...
14 Consensus metu presumitur adhibitus, ex quo lesio enormis sequitur...
15 Metus reverentialis presumitur, quando lex tacito ex consensu præiudicaret...
17 Filia a patre dissiptare potest, cum ei indignum moribus, et turpem sponsum eligit...
18 Consensus tacitus facilius tollitur quam expressus...
19 Expressum tacito fortius est.

P R A E S U M P T. C X V I I.

Differamus nunc de alio genere metus, quem reverentialem appellare solemus. Dubitari sæpe conuenit...

la eius processit impressio. Et apertius probat constitutio Iustitiani...

Præterea hæc ipsa traditio probatur ex causam matrimonij, de offic. deleg. vbi Pont. Max. declarat...

His intelligimus malè respondisse Aret. in consil. 24. num. 8. Ripam lib. 3. responsum. cap. 1. s. num. 8. & Socin. Jun. in consil. 47. num. 3. lib. 3.

Hæc sententia multo magis procedit, quando in actu ipsius consensus adhibiti ab vxore interuenit eius affines...

Extenditur primò, ut procedat prædicta sententia, etiam in consensu filia adhibito super contractu matrimoniali...

Extenditur secundò, ut procedat hæc sententia etiam in filia, quæ consentit patri, qui eam monalem efficit.

Extenditur tertio, ut locum etiam habeat hæc sententia, quando clam præmissa fuisset protestatio metus reverentialis...